

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14 и 43/14), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О
ЗА ПРАКТИКУВАЊЕ НА МЕДИЦИНА ЗАСНОВАНА НА ДОКАЗИ
ПРИ АНАЛНИ ПРОБЛЕМИ КАЈ ДЕЦАТА

Член 1

Со ова упатство се пропишуваат дијагностичките процедури и терапевтски постапки при аналните проблеми кај децата.

Член 2

Начинот на спроведувањето на дијагностичките процедури и терапевтски постапки при аналните проблеми кај децата е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност за дијагностичките процедури и терапевтски постапки при анални проблеми кај децата, по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот, може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување на спроведените дијагностички процедури и терапевтски постапки, при што од страна на докторот тоа соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на неговото донесување.

Бр. 07-2922/1
12 март 2014 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

АНАЛНИ ПРОБЛЕМИ ВО ДЕТСКА ВОЗРАСТ

МЗД Упатства
03.05.2011

- Основни податоци
- Анално црвенило
- Анална фисура, свежа крв на столицата
- Перианален апсцес
- Хемороиди
- Ректален пролапс
- Анални кожни израстоци
- Анално чешање (pruritis ani)

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ

- Инспекцијата на аналната ареа е едноставна и треба рутински да се применува кога се прегледува дете со абдоминални или перинеални проблеми.
- Ректално туше не треба да се изведува ако постои сомневање за анална фисура или апсцес, бидејќи прегледот предизвикува голема болка.

АНАЛНО ЦРВЕНИЛО

- Аналното црвенило е чест симптом. Вообичаено, причината е иритација од фецес.
- Перианален стрептококов дерматит клинички лесно се дијагностицира: силно изразено црвенило што сугерира инфламација, често проследено со течни столици.
  - Овој тип на дерматит се третира со орални антибиотици, но треба да се има на ум дека оваа состојба речиси секогаш е асоцирана со нетретирана опстипација.
- Тешка перианална индурација сугерира постоење на хроничен ентерит.

АНАЛНИ ФИСУРИ, СВЕЖА КРВ НА СТОЛИЦАТА

- Главен симптом е болна дефекација и свежа крв на столицата и на тоалетната хартија.
- На инспекција, фисурите се видливи на мукокутаниот спој на анусот. Ректалното туше е болно и не е неопходно за поставување за дијагноза. За разлика од кај возрасните, фисурите кај децата може да се лоцирани било каде на аналниот периметар.
- Болката при дефекација може да води кон опстипација, состојба што го пролонгира излекувањето, бидејќи волуминозните столици ги растегнуваат фисурите.
- Речиси сите фисури се подобруваат со конзервативен третман: лаксативи (на пр. лактулоза) и креми за заштита на аналниот регион (меки парафински масти). Креми за хемороиди за возрасни не се употребуваат кај децата.
- Многу ретко (<5% од случаите), фисурите стануваат хронични и побаруваат хируршки третман.

ПЕРИАНАЛЕН АПСЦЕС И ФИСТУЛА

- Се јавуваат најчесто кај момчиња под една година или кај адолесценти.
- Се јавува болка при дефекација, седење, а некогаш и при микција.
- Ректалното туше е многу болно и затоа не се изведува рутински.
- Апсцесот мора да се инцидира и дренира кога е „зрел“. Дренажата некогаш се изведува во хируршка сала, а во некои случаи заздравувањето следи без хируршка интервенција.

- Доколку се јави температура по дренажата, треба да се ординираат орални антибиотици.
- Потребни се чести промивки и туширања.
- Отвор низ кој што се цеди гнојна содржина сугерира на постоење на фистула.
  - Фистулите, вообичаено, се безболни.
  - Фистулите кај доенчињата спонтано се излекуваат.
  - Фистулите кај адолесценти се третираат исто како кај возрасните.
- Рекурентни перианални апсцеси сугерираат постоење на хронична инфламаторна цревна болест.

ХЕМОРОИДИ

- Многу се ретки кај децата.
- Крвавење од хемороиди е многу ретко и скоро никогаш ова не е причина за крв во/на столицата.
- Хемороидите кај децата бараат високо специјализиран третман.

РЕКТАЛЕН ПРОЛАПС

- Најчесто се јавува меѓу првата и втората година од животот.
- Ректумот може лесно, мануелно, да се репонира, но во многу случаи настанува спонтана ретракција.
- Доколку пролапсот често се повторува, треба да се размислува за хируршки третман.

АНАЛНИ КОЖНИ ИЗРАСТОЦИ

- Поединечни неинфламаторни израстоци се чести на позицијата на 6 часот, а поретко на 12 часот, особено кај девојчињата.
- Карфиолести израстоци се манифестација на Chgon-овата болест.
- Ректално туше не треба да се изведува ако постои сомневање за анална фисура или апсцес, бидејќи прегледот предизвикува голема болка.

АНАЛНО ЧЕШАЊЕ (PRURITUS ANI)

- Аналното чешање е чест симптом. Вообичаена причина е иритација од фецес.
- Црви (enterobiasis) може да предизвикаат пруритичен дерматит.

Автор: Kaija-Leena Kolho, Risto Rintala, Article ID: ebm01059 (031.063) © 2012 Duodecim Medical Publications Ltd

- 1. EBM Guidelines 03.05.2011 www.ebm-guidelines.com**
- 2. Упатството треба да се ажурира еднаш на 5 години.**
- 3. Предвидено е следно ажурирање до 2017 година.**